

18-06-2009

Sagsnr.
2009-78462

Dokumentnr.
2009-346309

Sagsbehandler
Nina Raaschou

Københavnbarometer 2009- sammenfatning og sammenligninger

Forvaltningen har med undersøgelsen Københavnbarometeret undersøgt, hvordan eleverne i 4. - 9. klasse oplever en række aspekter af skolens undervisningsmiljø. Undersøgelsen giver således et detaljeret indblik i elevernes oplevelse af blandt andet trivsel, livsglæde, medbestemmelse, uro i timerne, mobning, konflikthåndtering samt bevægelse og idrætsundervisning.

Københavnbarometeret opfylder flere forskellige formål:

- a) Bidrager til evalueringen af indsatserne i Faglighed for Alle
- b) Indgår i Kvalitetsrapporten for den enkelt skoles samt den generelle kommunale kvalitetsrapport
- c) Bidrager til at kvalificere drøftelserne i det tværkommunale projekt Livsglæde
- d) Udgør den kortlægning af skolens psykiske undervisningsmiljø, som skolen jfr. Lov om Undervisningsmiljø er forpligtet til at udarbejde mindst hvert tredje år.
- e) Udgøre afsæt for nye indsatser for den enkelte skole eller

Pædagogik og Læring

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Telefon
3366 4523

Telefax
33667053

Mobil
2672 1689

E-mail
niraas@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009383730

www.kk.dk

kommunalt.

Over halvdelen af resultaterne fra spørgsmålene i Københavnerbarometeret indgår i Kvalitetsrapporten, såvel den enkelte skoles som den kommunale.

I 2009 er der tilføjet spørgsmål som er ønsket af Børne-og ungdomsudvalget, af Kultur - og Fritidsforvaltningen, af Mad og Måltid, samt yderligere livsglædespørgsmål.

Metodiske bemærkninger

Undersøgelsen er i 2008 og i 2009 gennemført på alle almenskolerne i Københavns kommune blandt eleverne i 4.-9.klasse. Undersøgelsen er gennemført elektronisk. Rent praktisk har klasselæreren foranlediget, at alle de elever, der var i skole den pågældende dag, har indtastet deres besvarelser. Lærerne har ikke efterfølgende skullet bruge tid på at sørge for at de elever der var syge eller fraværende skulle besvare undersøgelsen. Kun de elever, der har svaret på alle spørgsmål, er medregnet. I 2008 var svarprocenten 67 og i 2009 75 % ud af de mulige respondenter. Specialskolerne har ikke deltaget. I 2009 har 12.378 elever besvaret skemaet.

Mange af spørgsmålene er formuleret, så eleverne skal sætte kryds ved et af tallene 1- 6, hvor 1 ofte markerer det dårligste og 6 det bedste. Når vi i denne tekst skriver ”i den positive halvdel”, mener vi at svaret falder i 4-5-6, mens der med den ”negative halvdel” menes 1-2-3. Man bør tolke resultatet ud fra den præmis, at der altså er tale om svar på en skala til forskel fra f.eks et ja/nejspørgsmål. Skalasvar kan ikke omtolkes til ja/nejsvar.

I den følgende gennemgang af 09 er der sammenlignet med 08, hvor det er muligt, og med landsdækkende undersøgelser, hvor disse findes. Det handler for det første om resultaterne fra Dansk Center for Undervisningsmiljøes undersøgelse fra elever i 4.-10.klasse, i daglig tale kaldet ”Termometeret” og i dette notat DCUM- undersøgelsen. For det andet om det, der i det efterfølgende kaldes HBSC undersøgelsen. HBSC står for Health Behaviour of School Children og er en international undersøgelse af 11-13-og 15 åriges oplevelse af en række forhold. Undersøgelsen gennemføres hvert fjerde år og i Danmark står Statens Institut for Folkesundhed for undersøgelsen.

Tryghed.

Eleverne skulle svare på forskellige spørgsmål om tryghed.

Hvor tryk føler du dig, når du er i skole?

	Kbhvbar07	Kbhvbar08	Kbhvnbar09
meget utryg 1	1 %	2 %	2 %
2	1 %	2 %	2 %
3	6 %	8 %	7 %
4	10 %	16 %	16 %
5	29 %	34 %	35 %
meget tryg 6	49 %	37 %	38 %
Ved ikke	05 %	-	

89 % svarer således i den positive halvdel på spørgsmålet ”Hvor tryk føler du dig, når du er i skole?”. I 2008 var det 87 % og i 2007 85 %. Der er altså tale om en lille fremgang. Der er ingen markante køns- eller aldersforskelle her.

Dansk Center for Undervisningsmiljø(DCUM) undersøgelse (her 2006-2007) stiller et lidt andet spørgsmål til eleverne i 4.-10.klasse, nemlig: ”Føler du dig tryk i klassen?” Hertil svarer 92 % ja. Spørgsmålet i København er bredere og går på hele skolen. Man kan gå ud fra, at en given elev alt andet lige vil føle sig mere tryk i sin egen klasse end på hele skolen. Institut for Folkesundhed, som varetager den danske del af den internationale undersøgelse om skolebørns sundhed og trivsel ”Health Behaviour of School Children” (HBSC) 2002 stiller et spørgsmål, der går på hvor tit eleverne føler sig trykke. HBSC oplyser, at 67 % af de 11-15årige ifølge undersøgelsen fra 2002 altid eller næsten altid føler sig trykke på deres skole.

Vi har også i 2009 forsøgt at få konkretiseret, hvad det er, eleverne kunne være utrykke ved. Eleverne skulle svare på, om han/hun, når han/hun er i skole er bange for nogle bestemte ting. Svaret ser således ud:

Når du er i skole, er du så bange for nogle af de følgende ting?	08	09
At blive slået?	10 %	7 %
At blive drillet? (2008) at blive mobbet (2009)	14 %	10 %
At blive holdt udenfor?	16 %	13 %
At du ikke er dygtig nok i timerne?	23 %	20 %
Når andre kommer op at slås?	5 %	4 %
Jeg er ikke bange for nogle af disse ting	45 %	44 %
Ved ikke	20 %	21 %

Der er både i 2008 og i 2009 35 % af eleverne, der har svaret, at der er et eller andet, de er bange for, når de er i skole (idet tilsammen 65 % begge år enten har svaret ”ved ikke” eller at de ikke er bange for nogle af de nævnte ting.). Som det ses, har flere af de elever, der har svaret at der var noget, de var bange for, sat kryds ved flere forskellige ting.

Vi har set på, om piger og drenge svarer forskelligt. Der er ingen eller stort set ingen forskel på hvor mange drenge og piger, der er trykke i skolen eller bange for at blive slået. Derimod er der stor kønsforskelle på

andre områder: Hvor 7 % af drengene er bange for at blive holdt udenfor, gælder det 18 % af pigerne. Og hvor 8 % af drengene er bange for at blive mobbet, gælder det 12 % af pigerne. Og mens 13 % af drengene er bange for ikke at være dygtige nok, gælder det 25 % af pigerne.

Vold og frygten for vold

Som det fremgår af notatets afsnit om tryghed, skulle eleverne allerede i 2008 svare på spørgsmål om frygten for vold. På spørgsmålet om de var bange for at blive slået svarede 7% ja i 2009 mod 10 % i 2008, altså en forbedring. På spørgsmålet om eleverne var bange for når andre kom op at slås, svarede 4 % af eleverne ja i 2009 mod 5 % i 2008.

Som følge af en beslutning i Børne - og Ungdomsudvalget den 13.august 2008 har vi i Københavnerbarometeret 2009 tilføjet spørgsmål om eleverne faktisk har været udsat for vold i skolen. Hvad angår den tidstermin, der er brugt i spørgsmålene, har vi i lighed med spørgsmålene om mobning og i lighed med spørgsmålene fra HBS Cundersøgelsen valgt at spørge til oplevelsen af de sidste to måneder. Denne korte tidsperiode sikrer iflg. Kriminologerne, at eleverne husker alle oplevelser og ikke kun de mest betydningsfulde.

Er der nogen i skolen, der har slået eller sparket dig, så du blev ked af det inden for de sidste 2 måneder?	
Ja	12 %
Nej	88 %

Her er kun en minimal kønsforskel, idet 13 % af drengene mod 11 % af pigerne svarer ja. Til gengæld er der meget stor forskel på klassetrin:

	4. kl.	5.kl.	6.kl	7. kl.	8. kl.	9. kl.
Der er nogen i skolen, der har slået eller sparket mig, så jeg er blevet ked af det inden for de sidste 2 mdr.	22 %	15 %	11 %	7 %	5 %	6 %

	4. kl.	5.kl.	6.kl	7. kl.	8. kl.	9. kl.
Der er nogle børn eller unge i skolen, der har truet mig, så jeg blev bange, indenfor de sidste 2 måneder	8 %	5 %	4 %	4 %	3 %	5 %

På spørgsmålet om trusler er der en lille kønsforskel, idet drengene på alle klassetrin ligger 1-2 procentpoints højere end pigerne.

Skoletrivsel

Eleverne har svaret på en række spørgsmål der har med trivsel i skolen at gøre.

Hvad synes du om at gå i skole for tiden?	Kbh.bar08	Kbh.bar 09
1-meget dårligt	2 %	3 %
2	5 %	5 %
3	17 %	15 %
4	30 %	31 %
5	31 %	32 %
6- meget godt	15 %	14 %

77 % udtaler sig i den positive halvdel, når de bliver spurgt hvad de synes om at gå i skole for tiden. I 2008 var det 76 % i den positive halvdel og i 2007 74 %, så der er tale om en lille forbedring år for år. Der er her kun en lille kønsforskel, idet 74 % af drengene svarer i den positive halvdel, men 77 % af pigerne. 9 % af drengene mod 6 % af pigerne svarer i de to dårligste muligheder.

Er der ikke nogen kønsforskel her, er der til gengæld forskel på holdningen til at gå i skole, alt efter alder. Hvor de yngste i 4.klasse kun har 16 % der svarer i den negative halvdel og hele 56 % i de to allermost positive svarmuligheder (5 og 6), gælder det for 9.klasse, at 34 % svarer i den negative halvdel, og 34 % i de to mest positive muligheder.

På landsplan siger HBSCs undersøgelse af 11-15årige fra 2006, at 81 % svarer i den positive halvdel. Også her er der næsten ingen kønsforskel og en dalende tilfredshed med skolen, jo ældre eleverne er. I DCUMs Termometer svarer eleverne på et lukket spørgsmål: Er du glad for din skole? Her svarer 14 % nej, og 86 % ja.

Tæt knyttet til holdningen til at gå i skole er oplevelsen af at føle sig med eller udenfor. Hver tiende elev svarede i 2008 i den negative halvdel på spørgsmålet om, hvor ofte de følte sig udenfor, 3 % i de to dårligste muligheder, mens næsten halvdelen svarede, at de aldrig følte sig udenfor. Her var der næsten ingen kønsforskel. I 2009 har vi valgt at undersøge det samme på en anden måde, idet eleverne i stedet skulle svare på, om de har en god ven i skolen. 97 % svarer, at de har en god ven i skolen, og der er kun ganske lille forskel på klassetrin.

Eleverne har svaret på, om ”der er en voksen på skolen, du kan tale med, hvis du er ked af det?” På dette spørgsmål svarer 71 % ja, men 29 % nej. Her svarer piger og drenge ens. I 4. og 5. klasse svarer over 80% ja, mens det er ca. 60 % der svarer ja i 8.og 9.klasse.

Mobning

Der er sket et markant fald i antallet af elever, der bliver mobbet i de

københavnske skoler. I 2009 har 11 % af eleverne svaret ja til, at de er blevet mobbet af andre elever inden for de sidste 2 måneder. Det er et fald på hele 5 procentpoint i forhold til sidste års resultat, hvor 16 % blev mobbet.

	Kbh-bar 2007	Kbh-bar 2008	Kbh-bar 2009
Ja	16 %	16 %	11 %
Nej	75 %	84 %	89 %
Ved ikke/blank	10 %	-	-

Også den hyppige mobning er faldet, selvom faldet her er knap så markant. I 2009 har 1,8 % af eleverne svaret, at de bliver mobbet hver dag mod 2,5 % i 2008. 2,3 % af eleverne er i 2009 mobbet 1 gang om ugen mod 3,2 % året før, mens 3 % oplyser, at de er blevet mobbet et par gange om måneden i 2009, hvor det i 2008 var 4,4 %.

	Kbh-bar 2008	Kbh-bar 2009
Hver dag	2,5 %	1,8 %
En gang ugen	3,2 %	2,3 %
Et par gange om måneden	4,4 %	3,0 %
Ved ikke	5,5 %	4,3 %

Selvom nedgangen i den hyppige mobning altså er knap så markant, er den ikke desto mindre ligeså bemærkelsesværdig. Mange af de undersøgelser, som er gennemført over de seneste år om mobning, har alle samstemmende vist, at netop den hyppige mobning er vanskelig at gøre noget ved, og tallene har år efter år ligget på samme niveau. Nu er der altså sket en nedgang i København – også af den ”hårde” mobning.

Hvis tallene for mobning analyseres på klassetrin, ses en klar tendens til, at mobningen i de københavnske skoler er hyppigst i de mindre klasser (4. klasse). Denne tendens ses også i andre landsdækkende undersøgelser.

	4. kl.	5.kl.	6.kl.	7. kl.	8. kl.	9. kl.
Blevet mobbet inden for de sidste 2 mdr.	17 %	12 %	11 %	10 %	8 %	9 %

Frygten for at blive mobbet er størst hos pigerne, hvor 12 % har svaret, at de – når de er i skole – er bange for at blive mobbet, mens det hos drengene er 8 %.

Sammenlignet med de landsdækkende undersøgelser fra HBSC og DCUM er tallene fra Københavnerbarometeret 2009 nu lavere end de øvrige på spørgsmålet om, hvor ofte elever har oplevet at blive mobbet inden for de sidste 2 måneder.

	Kbh-bar 2009	HBSC 2006	DCUM 2008	Børne-rådet 2008
Blevet mobbet inden for de sidste 2 mdr.	11 %	-	17 %	25 %
Mobbet 1 – 2 gange månedligt	3 %	8 %	-	8 %
Mobbet ugentligt	2,3 %	5 %	-	4 %

Selvom antallet af elever, der er blevet mobbet er faldet markant, er der kun sket et lille fald i antallet af elever, der har været med til at mobbe andre, nemlig fra 12 % i 2008 til 11 % i 2009.

Oplevelsen af de faglige udfordringer

Vi har spurgt til, hvor lette de opgaver, eleven fik, var. Vi har valgt at indsnævre spørgsmålet, så det kun gik på de opgaver, eleven fik af dansklæreren. Her svarer 41 % i den lette halvdel af svarskaalen. Vi har i forbindelse med anvendelse af data til kvalitetsrapporten valgt at svarkategori 4, nemlig ”lidt svære”, var det mest optimale, og her svarer 36 %. (2007 var det 39 % og i 2008 36 %).

Hvor lette er de opgaver, som du får af din dansklærer i timerne?	Drenge	Piger	Total
1-2 meget lette	17 %	20 %	19 %
3-4	59 %	58 %	58 %
5-6 meget svære	17 %	16 %	17 %
Ved ikke	7 %	6 %	7 %

Hvor meget umage skal du gøre dig for at følge med i dansktimerne?	Drenge	Piger	Total
1-2 slet ikke umage	18 %	20 %	19 %
3-4	48 %	46%	47 %
5-6 meget umage	25 %	25%	25 %
Ved ikke	9 %	9%	

Der er en jævn fordeling mellem klassetrinnene på begge disse spørgsmål.

På spørgsmålet ”Hvor meget lærer du i skolen?” svarer eleverne sådan:

Hvor meget lærer du i skolen?	08	09
1-2 meget lidt	6 %	6 %
3-4	35 %	36 %
5-6 meget	55 %	52 %
Ved ikke	5 %	7 %

52 % svarer i den øverste tredjedel, 6 % i den nederste tredjedel, og 36 % i den midterste tredjedel.

Eleverne skulle også svare på, om de som regel kunne se meningen med det, de lavede i timerne., hvor 1 var aldrig, og 6 altid.

Kan du som regel se meningen med det, I laver i timen?	08	09
1-2 aldrig	8 %	9 %
3-4	48 %	46 %
5-6 altid	44 %	45 %

Hvis man igen deler op i en tredjedel, svarer 9 % i den dårligste tredjedel, 45 % i den bedste og 46 % i den midterste.

Eleverne blev også spurgt, hvor tit dansklæreren lægger mærke til, når eleven har gjort sig umage i timerne. 15 % svarer i den mest sjældne tredjedel, 32 % i den, (meget tit)-afdeling, og 25 % i den midterste. På dette spørgsmål svarer 28 % i øvrigt ”ved ikke”.

Som noget nyt er eleverne i 2009 blevet spurgt, om undervisningen den sidste uge har været spændende

Har undervisningen den sidste uge været spændende?	
1-2 overhovedet ikke spændende	21 %
3-4	41 %
5-6 meget spændende	26 %
Ved ikke	12 %

Oplevelse af medbestemmelse

Vi har igen set os nødsaget til at ændre spørgsmålene om medbestemmelse i forhold til Københavnerbarometeret fra 2008. Tilbage meldingerne fra skolerne på undersøgelsen i 2008 viste samstemmende, at eleverne havde svært ved at overskue de mange svarmuligheder i spørgsmålene. Derfor har vi valgt at forenkle svarmulighederne i 2009 i forsøget på at gøre besvarelsene mere valide, selvom vi så har måttet give afkald på direkte at kunne sammenligne med data fra året før.

Vi har i 2009 spurgt eleverne, om de synes, de har nok medbestemmelse på 3 områder:

- hvordan klasseværelset er indrettet
- hvordan de skal arbejde med emner
- hvad undervisningen skal handle om

Resultatet viser, at ca. halvdelen af eleverne mener, at har tilstrækkelig indflydelse på klasseværelset og arbejdsmetoder (de har svaret 4, 5 eller 6 på skalaen), men kun 36 % har svaret i den positive halvdel af skalaen, omkring indflydelse på, hvad undervisningen skal handle om.

	1 – 2 – 3	4 – 5 - 6
Klasseværelsets indretning	53 %	47 %
Arbejdsmetoder	50 %	50 %
Undervisningens indhold	66 %	36 %

I DCUMs Termometer spørges der næsten identisk til medbestemmelse på arbejdsmetoder. Holder man tallene fra Københavnerbarometeret op mod DCUMs tal, viser det sig, at de københavnske elever generelt finder, at de er mere medbestemmende på dette område.

Kbh-barometer 09		DCUM 08	
Synes du, at du er nok med til at bestemme, hvordan I skal arbejde med et bestemt emne?		Må I være med til at bestemme, hvordan/på hvilken måde I skal arbejde med et emne eller opgave?	
1 – 2	26 %	42 %	Sjældent eller aldrig
3 – 4	49 %	45 %	Sommetider
5 – 6	25 %	14 %	Altid eller for det meste

Vi har også i år spurgt til elevrådets indflydelse, og eleverne skulle svare på, om de synes, at elevrådet er nok med til at bestemme, hvad der sker på skolen. Her er det bemærkelsesværdigt, at omkring 1/3 af eleverne svarer ”ved ikke”, mens 38 % varer i den negative trediedel af skalaen, og altså giver udtryk for, at de mener, at elevrådet ikke er nok med til at bestemme.

Oplevelse af uoverensstemmelse og konflikter

Vi har med forskellige spørgsmål bedt eleverne beskrive konfliktniveauet på skolerne. På spørgsmålet om de synes, der er alt for mange konflikter i klassen, svarer 35% ja og 65% nej. Vi har ændret svarkategorierne fra 2008, hvor man til spørgsmålet kunne svare i høj grad- i nogen grad – næsten ikke- slet ikke, og derfor kan man ikke sammenligne fra 2008.

Eleverne skulle også svare på, hvor tit det ender på en god måde, når de selv eller nogen i deres klasse har været uvenner. 18 % svarer i den halvdel, der handler om, at det sjældent ender på en god måde og 52 % svarer i de to bedste kategorier. Begge besvarelser er identiske med 2008.

Oplevelsen af øvrige aspekter af det psykiske undervisningsmiljø

En række spørgsmål handler om elevernes oplevelse af øvrige aspekter af det psykiske undervisningsmiljø.

Hvor meget ro er der som regel i din klasse i timerne?	Kbh. bar 07	Kbh. bar 08	Kbh.bar 09
1- meget uro	9 %	10 %	11 %
2	13 %	20 %	18 %

3	25 %	32 %	30 %
4	34 %	26 %	27 %
5	13 %	10 %	10 %
6 – meget ro	3 %	3 %	3 %
Ved ikke	3 %	-	
Blank	2 %	-	

59 % svarer i den negative halvdel (1, 2 eller 3) på spørgsmålet om, hvor meget ro, der normalt er i timerne. Dette var 57 % i 2007, og 62 % i 2008, så her er altså tale om en lille forbedring i forhold til 2008. Der er kun lidt forskel på klassetrinnene her, men dog er der flere af de ældste elever, som oplever, at der er meget uro end de yngre elever oplever.

Til sammenligning mener 24 % af eleverne i 4.-10.klasse i DCUMs undersøgelse, at der kun sjældent eller aldrig er den nødvendige ro i klassen.

Eleverne blev også spurgt om deres oplevelse af, hvor nemt det normalt er at koncentrere sig i timerne. Resultatet ses her:

Hvor nemt er det normalt at koncentrere sig i timerne?	08	09
meget svært 1- 2	14 %	15 %
3 - 4	57 %	53 %
meget nemt 5-6	28 %	31 %

Her er der også tale om en lille forbedring fra 2008. Piger og drenge svarer ens her, ligesom der er en jævn fordeling på klassetrin.

Vi har også spurgt til stemningen i klassen ud fra en antagelse om, at en god stemning er befordrende for indlæringen. På spørgsmålet ”Hvordan er stemningen som regel i klassen, mens I arbejder?” svarer 70 % i den halvdel, der handler om ”god stemning”, og tilsammen 11 % svarer i de to mest negative svarmuligheder, et resultat, der er helt identisk med 2008.

Vi har også spurgt til sprogbrugen i klassen. I både 2008 og 2009 har vi stillet det samme spørgsmål: ”Hvordan taler I til hinanden i din klasse?”. Hvor svarmulighederne i 2008 var mellem kategorierne ”meget grimt” og ”meget pænt”, har vi i 2009 i stedet valgt at bruge ”meget grimt” og ”ordentligt”

Hvordan taler I til hinanden i din klasse?	08	09
1-2 meget grimt	20 %	20 %
3-4	56 %	52 %
5-6 meget pænt	23 %	29 %

Resultatet svarer til tallene i DCUMs opgørelse af de landsdækkende Termometerbesvarelser, hvor 21 % svarer, at der efter deres mening

altid eller for det mest bliver talt grimt til hinanden i klassen. Der er i København tale om en forbedring fra 2008, med mindre øgningen fra 23% til 29% skyldes, at ordet ”ordentligt” har erstattet ”pænt”.

Fysisk aktivitet og sundhed.

Andelen af elever, der svarer, at de bevæger sig mere end 60 minutter på en skoledag, er uforandret i forhold til 2008 – nemlig 27 %. Andelen af de fysisk inaktive elever, der bevæger sig mindre end 30 minutter er også det samme – 19 %. Tilfredsheden med idrætsundervisningen i skolen er ligeledes uforandret, idet 23 % betegner undervisningen som ”meget god” - nøjagtig det samme som 2008. Elevernes oplevelse af alsidigheden og intensiteten i idrætsundervisningen er ligeledes uforandret i forhold til 2008. Det er stadig knap halvdelen af eleverne, der vurderer intensiteten i idrætsundervisningen som under middel (56 % i 2009, 51 % i 2008, 54 % i 2007).

Medlemskab af idrætsforening

Kultur- og Fritidsforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har sammen udtrykt ønske om at Københavnerbarometeret undersøgte om eleverne var medlem af en idrætsforening, sammenholdt med, om eleverne er tosprogede eller etsprogede. De to forvaltninger har særligt interesseret sig for 5. og 7.klassetrin.

Tallene viser overordnet, at der - samlet for piger og drenge i 5. klasse – er en forskel i andelen af etsprogede og tosprogede elever, der er medlem af en idrætsforening (tosprogede elever 52 % / etsprogede elever 61 %).

Kigges der særskilt på drengene, ses det, at tosprogede drenge i 5. klasse i højere grad er medlem af en idrætsforening end etsprogede drenge (tosprogede drenge i 5. klasse 68 % / etsprogede drenge 61 %). De tosprogede piger er derimod ikke i nær så høj grad medlem af idrætsforeninger som etsprogede piger i 5. klasse (tosprogede piger 41 % / etsprogede piger 55 %).

For 9. klasses elever viser det sig, at der – samlet for piger og drenge i 9. klasse – er en lille forskel i andelen af etsprogede og tosprogede elever, der er medlem af en idrætsforening (tosprogede elever 40 % / etsprogede elever 46 %). Tosprogede og etsprogede drenge er i 9. klasse ligeligt repræsenteret (53 % for begge elevgrupper), hvorimod der blandt de tosprogede piger i 9. klasse er en lavere deltagelse i idrætsforeningerne end blandt etsprogede piger i 9. klasse. Derudover viser tallene, at deltagelsen generelt er meget lav blandt pigerne i 9. klasse – især blandt de tosprogede piger (tosprogede piger 27 % / etsprogede piger 40 %).

Helbred

Som noget nyt har vi i 2009 bedt eleverne om at vurdere deres eget helbred, idet vi har spurgt ”Hvordan synes du selv, dit helbred er for tiden?”. Dette spørgsmål er det samme som bruges i WHO's internationale undersøgelse af skolebørns sundhed. Det er dokumenteret, at voksne med et dårligt selv vurderet helbred har større risiko for at få hjertesygdomme og for at dø for tidligt. Det er ikke undersøgt, om selv vurderet helbred hos børn og unge på samme måde er prædikator for øget sygelighed.

I Københavnerbarometer 2009 betegner 32 % af eleverne deres helbred som ”meget godt” (6 på skalaen) og kun 2 % som ”meget dårligt” (1 på skalaen). Alt i alt synes 83 % af eleverne fra 4. - 9. klasse, at de har et godt helbred (de svarer i den positive halvdel af skalaen 4, 5 eller 6). Sammenligner vi med tallene fra HBSC undersøgelsen i 2006 er der her 36 % af eleverne, der svarer ”meget godt” og 1 % dårligt – næsten de samme tal som for København, men dog med en tendens til, at København har en tydeligere polarisering, dvs. flere elever i den lave ende og færre i den gode ende.

Københavner-barometer 2009		HBSC 2006	
Hvordan synes du selv, dit helbred er for tiden?			
1	2 %	1 %	Dårligt
2 – 3	14 %	13 %	Nogenlunde
4 – 5	51 %	49 %	Godt
6	32 %	36 %	Meget godt

Langt de fleste elever i København synes, de har et godt helbred (dvs. de svarer i den positive halvdel – 4 – 5- 6), i alt 83 %. Ser vi på de samme klassetrin som bliver spurgt i HBSCs undersøgelse, nemlig 5. 7. og 9. klasse viser resultaterne, at flere elever i 5. end i 9. klasse synes, de har et godt helbred, og på alle klassetrin synes drengene de har et bedre helbred end pigerne. Her er det bemærkelsesværdigt at pigerne i 9. klasse i begge undersøgelser scorer lavest.

	Københavner-barometer 2009		HBSC 2006	
	Dreng	Piger	Dreng	Piger
5. klasse	87 %	85 %	91 %	87 %
7. klasse	84 %	81 %	88 %	84 %
9. klasse	85 %	73 %	87 %	76 %

Skolemad

Da konceptet for skolemad står foran en større ændring, er det i 2009 fundet relevant at undersøge, hvad eleverne synes om den nuværende madordning. Således vil man fremover bedre kunne evaluere den ny madordning

Vi har spurgt, hvor eleverne spiser deres frokost henne. Næste alle de yngre elever spiser i selve klasseværelset, mens knap halvdelen af eleverne i 8. og 9. klasse (43-47 %) spiser frokost udenfor skolen.

Der er i gennemsnit 7 % af eleverne der svarer at de slet ikke spiser frokost. Dette gør sig gældende for 6 % af drengene og 8 % af pigerne. Aldersmæssigt er der forskel på, hvor mange der ikke spiser frokost, idet det stiger fra 2-3 % i 4/5. klasse til 10 % i 9. klasse. I de store klasser er der lige mange drenge som piger, der ikke spiser frokost.

Vi har også spurgt eleverne, hvor tit de køber mad fra skoleboden, og hvad de synes om den mad, man kan købe på skolen. Der er tydeligvis forskel på, hvor ofte elever fra de forskellige klassetrin benytter skolemadsordningen, og hvad de synes om maden. Den største forskel, der kan iagttages, er mellem 6. og 7. klasse, hvor det går fra at være 17 % til 31 % der synes meget dårligt om skolemaden. Dette hænger muligvis sammen med den nyvundne mulighed for at forlade skolen, hvor skolemaden forbindes med det at være blandt de små. I 9. klasse er der i gennemsnit 36 %, der synes meget dårligt om skolemaden og kun 3 % synes meget godt om den. I modsætning hertil er der i 4. klasse 15 %, der synes meget godt om maden mod 11 %, der synes meget dårligt om skolemaden.

Dette afspejler sig i, hvor ofte eleverne køber skolemad, hvor fx 19 % af eleverne fra 4. klasse køber skolemad 1-2 gange om ugen, mens 60 % køber sjældent eller aldrig. I 9. Klasse er der 7 %, der køber 1-2 gange om ugen, og 84 % der sjældent eller aldrig køber.

Det lader ikke til, at køn har den store betydning for, hvorvidt eleverne spiser skolemad, mens der er en svag tendens til, at elever med anden etnicitet end dansk synes bedre om skolemaden og i højere grad køber den. Sammenlagt er der fx 36 % af eleverne med anden etnicitet der giver skolemaden vurderingen 4, 5 eller 6, mens det samme tal for børn der kun taler dansk med deres forældre er 28 %.

Livsglæde

Vi har forsøgt at indfange elevernes livsglæde ved at stille dem det samme spørgsmål, som bliver stillet i HBSC-undersøgelsen: "Hvordan synes du alt i alt dit liv er for tiden? På en skala fra 1-10, hvor 1 er det dårligst mulige liv for dig, og 10 er det bedst mulige liv for dig."

Der er ikke nogen nævneværdig forskel på elevernes livsglæde, når man sammenligner år for år.

Hvordan synes du, alt i alt dit liv er for tiden?	Kbh. bar 07	Kbh. bar 08	Kbh. bar 09	HBSC 06
---	----------------	----------------	----------------	---------

1-5	13 %	13 %	13 %	10 %
6-8	37 %	41 %	42 %	53 %
9-10	43 %	41 %	38 %	37 %
Ved ikke		5 %	7 %	

Livsglæde og kønsforskel

Der er forskel på den måde, piger og drenge vurderer deres eget liv:

Hvordan synes du alt i alt dit liv er for tiden?	Piger	Drenge
1-5	17 %	11 %
6-8	42 %	43 %
9-10	36 %	40 %
Ved ikke	7 %	8 %

En større andel af pigerne end af drengene har, som det fremgår af tabellen, en negativ vurdering af eget liv, og en mindre gruppe hos pigerne end hos drengene har en meget positiv vurdering af eget liv.

Livsglæde og aldersforskel

Hvordan synes du, alt i alt dit liv er for tiden?	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
0-5	9 %	11 %	13 %	14 %	17 %	16 %
6-8	34 %	40 %	43 %	49 %	46 %	44 %
9-10	47 %	42 %	37 %	34 %	33 %	33 %
Ved ikke	9 %	8 %	8 %	7 %	5 %	5 %

Som det fremgår, falder andelen af elever, som vurderer deres liv meget positivt med alderen, ligesom andelen af elever, der vurderer deres liv negativt, stiger, for dog at falde lidt i 9.klasse. Set ud fra tabellen, er der altså grund til at være mest opmærksom på at forbedre betingelserne for livsglæde for eleverne i 7.og 8.klasse, og mest for pigerne.

Lars Theilgaard og Nina Raaschou, juli 2009